

[Ministeren for særlige Anliggender.]

er efter min Mening normalt ikke tilstrækkeligt til, at der kan gives detaillerede Oplysninger om, hvad der er Ministeriet bekendt om Baggrunden for det paagældende Drab. Man maa jo i denne Forbindelse heller ikke glemme, at disse Oplysninger kunde have en vis Interesse for adskillige af de Retssager, der stadig verserer mod Landssvigere ved vore Domstole.

Her vil jeg gerne gøre den Bemærkning, at det Spørgsmaal rejser sig, hvad det egentlig er for et Retsgode, der skal beskyttes ved Meddelelsen af disse Oplysninger. Jeg nævnte før, at Straffelovens Injuriestemmelser — og der er her navnlig Tale om Straffelovens § 274 om Æreskrænkelser mod en afdød — overhovedet ikke passer paa disse Tilfælde. Det Retsgode, som Straffelovens § 274 beskytter, er, hvad Videnskaben altid har været enig om, ikke den afdødes Ære i egentlig Forstand, men de efterlevedes Familiefølelse, og det er klart, at denne Følelse maa være krænket, naar en Slægtning er dræbt som Landsforræder. Det Spørgsmaal, man herefter maa tage Stilling til, er, om det er Statens Opgave, om det er Myndighedernes Opgave at efterspore og i givet Tilfælde endda rehabiliterer i Sager, hvor man intet kan vide, og hvor ingen Oplysninger kan skaffes, eller hvor de Oplysninger, der kan fremskaffes, er af en ganske ufyldstgørende og utilstrækkelig Beskaffenhed. Er der en virkelig offentlig Interesse i at faa et saadant Forhold nærmere udredet, naar der paa den anden Side er en begrundet Formodning om, at den dræbte paa det Tidspunkt, da han maatte lade sit Liv, har haft sine Forhold undersøgt af Folk, der paa det Tidspunkt var i Stand til at bedømme, om han frembød en Fare for sine Medborgeres Liv og Sikkerhed? I de Tilfælde, hvor man vel ikke kan skaffe tilstrækkelige Oplysninger, men hvor man kan slaa fast paa anden Maade, maaske endda uden at det har Forbindelse med Handlingen dengang, at den paagældende har svigtet det nationale Fællesskab i vor Histories tungeste Tid, ser jeg ikke nogen Opgave for Staten i at søge til Bunds i Handlingens konkrete Beskaffenhed. I de Tilfælde, hvor der kan skaffes konkrete Oplysninger, er det selvfølgelig en Opgave at gøre det, men den Afvejelse, der skal ske ved Rehabiliteringsspørgsmaalet, er, om den paagældende har været uskyldig i landsskadelig Virksomhed under Krigen, eller om han ikke har været det. Den meget alvorlige Overvejelse, vi har haft i Ministeriet, er, hvilken Stilling man skal tage, hvor

Beviset fuldstændig svigter, om man der skal anvende Princippet *in dubio pro reo* og oplyse, at den paagældende ikke kan anses at være skyldig i landsskadelig Handling, uanset at han er dræbt som farlig for Modstandskampen, eller om man skal tage det Standpunkt, at han dengang maa have været anset for farlig, men at man ingen Oplysninger i Øjeblikket kan give. Det er her Ministeriets Opgave at gaa saa vidt som overhovedet muligt, ikke mindst fordi det er de uskyldige efterladte, hvis Forhold det drejer sig om, hvem man kan give Trøst og Lindring. Men der maa være en Rimelighed i Sagens Behandling, og hvis der er et Bevis eller en stærkt begrundet Formodning om, at den paagældende alligevel har udøvet landsskadelig Handling i Krigens Tid, kan der ikke være Tale om en Rehabilitering.

Disse Betragtninger er Baggrund for den Praksis, Ministeriet for særlige Anliggender følger paa dette Omraade. Almindelige Forespørgsler om Grunden til, at en Person er blevet dræbt under Krigen, besvarer vi derhen, naar vi har Handlingen rubriceret, at det drejer sig om en Krigshandling, og indskrænker os til en Henvisning hertil. Fremføres der Oplysninger, der blot tyder paa, at der kan foreligge strafbare Motiver eller Fejltagelser, iværksættes der en meget omhyggelig Undersøgelse, og kommer man her til det Resultat, at der foreligger en Fejltagelse eller andet Grundlag for Oprejsning, udstedes der en Rehabiliteringserklæring, en Oprejsningserklæring, der udsendes gennem Ritzaus Bureau, vel at mærke hvis Familien ikke modsætter sig det, idet man først giver Familien Meddelelse om, at Ministeriet vil være sindet at udsende en saadan Meddelelse og opfordrer de Paarørende til at meddele, om de har noget at erindre herimod. Naturligvis vil man tage Hensyn til det, hvis Folk ikke ønsker, at der ribbes op i Sagen, og saa indskrænker man sig til at meddele Rehabiliteringserklæringen direkte til de paagældende Slægtninge.

Der har endnu ikke foreligget noget Tilfælde, hvor vi har kunnet konstatere, at disse Drab skyldtes privat Fjendskab el. lign. Der har været enkelte Tilfælde, hvor der har været Mistanke herom, men skulde noget saadant blive oplyst, overgives Sagen straks til normal strafferetlig Behandling. Viser Undersøgelsen, at den dræbte med Føje er anset for farlig for Frihedskampen, meddeles dette de Paarørende, men i Hovedsagen kan vi over for Paarørende til Personer, der klart har været paa tysk Side,